

BONTON IN ORGANIZACIJA KULTURNIH PRIREDITEV

SAŠA MEGLIČ

S kulturnimi prireditvami se srečujemo na vsakem koraku. Lahko smo v vlogi obiskovalca, nastopajočega ali celo organizatorja. Ne glede na to, v kakšni vlogi smo, smo dolžni upoštevati vsaj osnove bontona na kulturnih prireditvah.

S kulturnimi prireditvami se srečujem zelo pogosto kot obiskovalka, nastopajoča, organizatorica in nazadnje kot strokovna spremljevalka otroških folklornih skupin. Ves čas, najbolj intenzivno pa v zadnjih letih, sem pozorna tudi na bonton obiskovalcev, nastopajočih in organizatorjev. Le-ta se od prireditve do prireditve močno razlikuje. Ponekod je zelo dobro poskrbljeno za organizacijo in tudi obiskovalci spoštujejo pravila lepega vedenja, medtem ko ponekod te stvari močno šepajo.

Pred kratkim sem bila na prireditvi, ki me je še dodatno spodbudila k razmisleku. Bila je zelo slabo organizirana, še bolj pa me je zbudilo vedenje kar nekaj obiskovalcev, ki s pravili primernega vedenja na prireditvah očitno niso bili nikoli seznanjeni. Odločila sem se, da napišem nekaj priporočil, ki naj bi se jih zavedali tako obiskovalci kot organizatorji.

Ko se odločimo organizirati kulturno prireditev, moramo misliti na vse – tu je vključena celotna organizacija. Kot **ORGANIZATOR** moramo pomisliti na stvari, ki jih je treba storiti pred in med prireditvijo ter po njej.

Pred prireditvijo moramo poskrbeti za:

- **seznam povabljenih:** nekajkrat preverimo, ali smo na koga pozabili;
- **pravočasno pošiljanje vabil:** vsaj en teden pred pričetkom prireditve;

- **pravočasno obveščanje javnosti,** za katero prireditev gre, kje in kdaj se bo odvijala, kdo bo nastopal, kdo je organizator in ostale pomembne informacije: prek plakatov, letakov, radia, časopisa in drugih medijev;
- **pripravo vstopnic:** te naj bo mogoče kupiti v predprodaji in na dan prireditve. Informacija o tem, ali je treba plačati vstopnino ali je vstop prost, naj bo že na vabilu oziroma plakatu; ravno tako informacija, kje in kdaj je vstopnice mogoče kupiti ali rezervirati;
- **obvestilo javnosti, ali so vstopnice razprodane,** da ljudje ne pridejo na prireditev zaman,
- **programske liste:** na njih naj bodo vse potrebne informacije;
- **zagotovitev potrebnega števila hostes:** hostesam je treba dati natančna in jasna navodila, kakšna je njihova naloga; navadno hostese potrebujemo za sprejem gostov, usmerjanje obiskovalcev na sedeže (če imamo sedežni red), za sprejemanje plaščev, pobiranje vstopnine, organizacijo za odrom – skrb za pravočasen prihod skupine v zaodrje, spuščanje skupin na oder, pomoč in svetovanje gostujočim skupinam, pomoč pri podelitvi priznanj na odru ...; hostese naj poznajo odgovore na morebitna vprašanja nastopajočih glede organizacije – razpored na generalki, vrstni red nastopajočih, kdaj in kje dobijo malico, kje so stranišča ...; hostese naj bodo prijazne, vljudne, predvsem pa morajo natančno vedeti, kakšna je njihova zadolžitev; priporočljivo je, da nosijo tablico z imenom;
- **zagotoviti primerne garderobne prostore in prostor za razgovor po prireditvi** (če je ta načrtovan);
- **naročiti malico za nastopajoče in poskrbeti, da jo tudi dobijo;**
- **zagotoviti dovolj časa za generalko:** vsaj 10 minut za vsak program;
- **zagotoviti ustrezne razmere strokovnemu spremljevalcu** (če gre za tovrstno prireditev): sedež, od koder bo dobro videl na oder, primerno osvetlitev za pisanje;
- **sprejem pomembnih gostov:** župana, koordinatorskega območne izpostave JSKD, ravnatelja, strokovnega spremljevalca, donatorja ...

To so stvari, ki jih moramo storiti pred prireditvijo. Kaj pa, ko se prireditev začne?

- **Pozdrav obiskovalcev in pomembnih gostov:** pri sle-

Otroška folklorna skupina Osnovne šole Davorina Jenka, Cerklje. (Foto: iz arhiva Območne izpostave JSKD, Radovljica, regijsko srečanje otroških folklornih skupin, Bled, 18. 4. 2010.)

Otroška folklorna skupina Domžale. (Foto: iz arhiva Območne izpostave JSKD, Radovljica, regijsko srečanje otroških folklornih skupin, Bled, 18. 4. 2010.)

- dnjih navedemo ime, priimek in funkcijo;
- **opozorilo na izklop mobilnih telefonov;**
- **varnost in red med prireditvijo:** vodje skupin smo dolžni poskrbeti za red in disciplino pri svoji skupini; otroci naj v garderobnih prostorih ne bodo brez nadzora; za oboje je odgovoren tudi organizator – eno od hostes ali nekoga drugega je treba zadolžiti, da je med prireditvijo pri vходу, saj obiskovalcem ne moremo dovoliti, da bi se med prireditvijo sprehajali noter in ven; če kdo zamudi, ga hostesa v dvorano spusti izključno med aplavzom; vodje skupin smo ravno tako dolžni poskrbeti za nastopajoče do konca prireditve;
- **skrb za red v zaodrju in pravočasen prihod skupin na oder;**
- **podelitev priznanj vodjem skupin;**
- **zahvala za obisk ob koncu prireditve;**
- **povabilo na morebitno pogostitev.**

Kaj pa po prireditvi?

- **Poslovimo se od pomembnih gostov;**
- **pregled prostorov:** poberemo, če kdo kaj pozabi, in pozabljeno shranimo;
- **pisna zahvala posameznikom za morebitno pomoč pri organizaciji.**

Na vse to ne smemo pozabiti, če smo v vlogi organizatorja. Z dobro organizacijo bodo zadovoljni tako nastopajoči kot obiskovalci, in kar je najbolj pomembno, mi sami. Ni pa vse odvisno od organizatorja, tu so še nastopajoči in obiskovalci – slednje vzgajamo tudi sami.

Pa pogledjmo osnove bontona, če se kulturne prireditve udeležimo kot **OBISKOVALEC**.

V tej vlogi moramo upoštevati naslednje stvari:

Kako do sedeža?

- Na prireditev moramo priti točno, še bolje pa nekaj minut prej. Če zamudite, počakajte hosteso, da vam pove, kdaj lahko vstopite v dvorano. Kadar morate priti do sedeža na sredini, stopajte v vrsto obrnjeni z obrazom k ljudem, ki so morali zaradi vas vstati, ne kažite jim hrbta – čeprav je zelo lep in imate obleko zadaj globoko izrezano. Med

to potjo sta priporočljivi tudi besedi hvala in oprostite. Slednja še posebej, če zamujate in s svojim prihodom že motite spremljanje dogajanja na odru in – o, bognedaj! – komu stopite na nogo. Verjemite, hvala in oprostite sta čarobni besedi in s svojo močjo vas obvarujeta pred negotovanjem in smrtonosnimi pogledi.

Potrditev prihoda

- Če smo na prireditev povabljeni, je prav, da svojo (ne) udeležbo sporočimo organizatorju.

Ravnanje z mobilnimi telefoni ali napravami, ki oddajajo zvočne signale

- Vsakdo, ki gre na prireditev, si želi poslušati tiste na odru, ne pa takega ali drugačnega hrupa gledalcev. Zato ukažimo popolno tišino našim prenosnim telefonom ali oglašajočim se uram. Prvi člen našega zakona naj bo torej obzirnost do drugih.

Apčih!!! Na zdravje!

- Ah, da, ko smo ravno pri nosu! Če smrkate, kihate in kašljate in tudi če to počnete virtuosno v ritmu glasbe, ne hodite za vsako ceno na prireditev. Vaši posebni smrkajoči in krehajoči zvočni efekti ne bodo nikogar navduševali. Vzemite raje aspirin, kuhajte čaj in se pocrkajte v domačem udobju. Tako boste hitreje okrevali in še štafetne palice prehlada ne boste predali polovici dvorane. Seveda se včasih zgodi, da morate zakašljati, čeprav niste prehlajeni. Na prireditvah se potrudite in se odkašljajte kolikor mogoče tiho.

Mnenje izražamo po koncu prireditve

- Nikar ne razglašajmo svojega poznavalstva s kritičnimi razpravami in ne stikajmo kar naprej glave s svojo spremljevalko ali spremljevalcem – ljudje za nami bi radi videli na oder, ne pa občudovali našega zatilja. Verjetno pa bi tudi naše spremstvo rado v miru uživalo v predstavi in ne v naši retorični rutini radijskega nogometnega komentatorja. O vsem se bomo lahko pogovorili med odmorom ali po končani prireditvi.

Srednja otroška folklorna skupina Ajda, Besnica. (Foto: iz arhiva Območne izpostave JSKD, Radovljica, regijsko srečanje otroških folklornih skupin, Bled, 18. 4. 2010.)

Starejša otroška folklorna skupina Selca. (Foto: iz arhiva Območne izpostave JSKD, Radovljica, regijsko srečanje otroških folklornih skupin, Bled, 18. 4. 2010.)

Mladinska folklorna skupina Karavanke, Tržič. (Foto: iz arhiva Območne izpostave JSKD, Radovljica, regijsko srečanje otroških folklornih skupin, Bled, 18. 4. 2010.)

Vodje otroških folklornih skupin z Gorenjske pri prejetju priznanj za sodelovanje na regijskem srečanju. (Foto: iz arhiva Območne izpostave JSKD, Radovljica, regijsko srečanje otroških folklornih skupin, Bled, 18. 4. 2010.)

Sladko življenje

- Tedaj ali že pred začetkom si lahko dobro ogledate programski list, zato ne šumite z njim med prireditvijo. Enako velja za odvijanje bonbonov in drugih drobnih razvad. Naj vas ne zavede tista grozna reklama za hrustljave piškote ... Hrsk! Vsa dvorana bulji vate. In si frajer! V reklamah. V resnici? Poskusite, če si upate! Še večji (proti)junak ste lahko, če svoj sedež spremenite v točilni pult in med prireditvijo lepo počasi in z užitkom srkate požirek za požirkom. Ko je kozarec prazen, sežete po steklenico pod sedežem in si – glu glu glu – natočite novega ter po možnosti še trčite s pivskim bratcem ali sestrico zraven sebe. Ob napadu hude žeje pojdite namesto na prireditev raje v gostilno ali ostanite v bifeju pred vhodom v dvorano. Da ne bo šla vstopnica v nič, jo podarite komu, ki ga žeja po umetnosti in ne po kakršnih koli tekočih spojinah.

Fotografiranje in snemanje

- Prireditve ni dovoljeno snemati ali fotografirati brez dovoljenja organizatorja prireditve.

Prireditev si ogledamo do konca

- Vstajanje in zapuščanje dvorane med prireditvijo je nedopustno. To je moteče tako za nastopajoče kot za ostale obiskovalce. Vsi nastopajoči si namreč zaslužijo, da pogledamo njihov nastop. Zelo nesramno je reči: »Svojega sem videl, sedaj pa grem.« Če si prireditve nimate časa ogledati do konca, raje ostanite doma.
- Pred prireditvijo poskrbite tudi za to, da boste opravili svoje potrebe. Na stranišče pojdite prej. Eno uro in pol, kolikor prireditev običajno traja, človek, ki nima težav z mehurjem, zdrži brez težav. O tem se pogovorite tudi z otroki, saj lahko zdržijo tudi oni. Na stranišče hodite pred prireditvijo in po njej.
- Če imate majhne otroke, ki eno uro in pol ne zdržijo pri miru, je bolje, da zanje priskrbite varstvo. Tako boste uslugo naredili sebi in vsem drugim obiskovalcem, ki si bodo prireditev lahko ogledali v miru.

Mahanje nastopajočim

- Tudi to je nedopustno. Večkrat se zgodi, da starši mahajo svojim otrokom na oder, kar je neprimerno, otroka pa

dekoncentrira. Ko smo na odru, imamo posebno vlogo in skrajno neprimerno je, da mahamo v dvorano in iščemo sorodnike. Tega se moramo zavedati tako obiskovalci kot nastopajoči. Nastopajočega boste pohvalili in pozdravili po prireditvi.

Aplavzi

- Ti sodijo na konec vsakega nastopa, neprestano skandiranje in »navijanje« med nastopom, ki smo ga vajeni na športnih prireditvah in na nekaterih drugih predvsem zabavnoglasbenih prireditvah in televizijskih oddajah, pa ni primerno.

Osnov bontona na kulturnih prireditvah je še veliko, dotaknila sem se le najpomembnejših. Če upoštevamo te, smo naredili že veliko. S takšnim vedenjem pokažemo, da se na prireditvah znamo primerno vesti.

Ostalo nam je le še eno. Kako se vesti, če se kulturne prireditve udeležimo kot **NASTOPAJOČI**. V tem primeru se moramo zavedati naslednjega:

- za primerno vedenje moramo poskrbeti že v zaodrju, saj je zelo neprimerno, če se nas sliši v dvorano, medtem ko nastopa nekdo drug;
- pomembno je, da upoštevamo navodila organizatorja;
- med nastopom ne gledamo in ne mahamo v dvorano;
- po nastopu preverimo, ali smo pobrali vse svoje stvari, in prostor zapustimo takšen, kot smo ga dobili ob prihodu;
- v folklornih kostumih ne pijemo in ne jemo, saj jih tako lahko hitro poškodujemo;
- v folklornih kostumih ne kadimo.

To je le nekaj priporočil, ki nam jih narekuje bonton. Odrasli smo zgled otrokom, in šele ko se bomo mi vedli kulturno, lahko kaj takega pričakujemo tudi od otrok.

Če pri tem ne bomo vztrajali kulturniki, potem ne bo nihče. Naša dolžnost je, da vzgajamo, kakšno je sprejemljivo vedenje na kulturnih prireditvah. Upam, da se bo kdo nad tem vsaj malo zamislil in da bomo v prihodnje videli vse manj prireditev, kakršno sem pred kratkim videla sama. Naj bomo v vlogi organizatorja, nastopajočega ali obiskovalca, naše vedenje je odraz našega odnosa do soljudi.